Fabrica Litterarum Polono-Italica
2026, nr 2 (12), s. 1–2

www.fabricalitterarum.com
ISSN 2658-185X

Wprowadzenie

Oddajemy w Państwa ręce drugi numer „Fabrica Litterarum Polono-Italica" z 2026 roku, który w całości dedykujemy fenomenowi odcinkowości, fragmentaryczności oraz szeroko pojętej nieciągłości w różnie projektowanej i pojmowanej „przestrzeni literackiej". Choć nowoczesna kultura popularna przyzwyczaiła nas do kojarzenia pojęcia „odcinek" z seryjnością produkcji audiowizualnych (poświęciliśmy temu zagadnieniu tegoroczny numer pierwszy, „digitalny") – w ramach bieżącego tomu proponujemy zwrot ku badaniu tego zjawiska jako powszechnej praktyki pisarskiej i epistemologicznej. Interesuje nas moment, w którym tekst rezygnuje z totalizujących roszczeń dziewiętnastowiecznej „powieściowej panoramy" na rzecz: cięcia, pauzy, pęknięcia i radykalnej nieciągłości.

Współczesna perspektywa literaturoznawcza pozwala nam dostrzec, że rwane rytmy, autorskie cykle, antologijne „sekwencje i zestawienia" oraz wszelkie kompozycje otwarte i niekonkluzywne „układy sprawdzeń" – nie są jedynie świadectwem kryzysu formy, lecz autonomiczną strategią opowiadania świata, który wymyka się liniowym porządkom i całościowym ocenom. Przejście od klasycznej pełni do „estetyki ułamka" redefiniuje nie tylko status samego autora, ale przede wszystkim pozycję czytelnika, stającego się zręcznym rzemieślnikiem-krawcem, który musi samodzielnie „pozszywać" rozproszone znaczenia i sensy. Czytelnik taki obcuje z „pełnią" nowego typu. Czymś, co Maria Janion nazwała dynamiką „formy otwartej":

> […] całością wielowariantową, alinearną, migotliwą, w której biegną równocześnie pulsujące wątki[1].

1 M. Janion (1984): *Czas formy otwartej. Tematy i media romantyczne*. Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa, s. 289.

CC BY SA

W ujęciu autorów bieżącego tomu nieciągłość owa jawi się nie tylko jako bezpośredni refleks postmodernistycznego przyspieszenia, ale także jako konsekwencja „widm przeszłości" i traum historycznych, które trwale rozbiły spójność ludzkiego doświadczenia. Rizomatyczne „kłącze" i labirynt „archiwum" – najlepiej (jak się wydaje) opisują to pogmatwane doświadczenie. Dodajmy także, iż dzisiejsze konstruowanie tekstu z autonomicznych segmentów staje się tyleż odwagą osobistego, egzystencjalnego manifestu, co gestem politycznym i dowodem zaangażowania w trudne sprawy świata. Wszystkie te zjawiska dowodzą, że „odcinek" zamiast izolować – ustanawia nową, dynamiczną sieć relacji. Pozwala debatować pisarzowi – ze skryptoralnie zorientowaną publicznością – za pomocą nowych narzędzi i form komunikacji.

Zapraszając Państwa do lektury tego tomu, mamy nadzieję, że zebrane tu teksty pozwolą na nowo odkryć urok „literackich fragmentów" i udowodnią, że to właśnie w „miejscach nieciągłych" i w swych semantycznych „uskokach" literatura przemawia dziś najbardziej doniosłym głosem.

Dodatkowo – w sekcji *Varia* – prezentujemy artykuł, w którym poddano analizie sposób przedstawiania dzieciństwa w opowiadaniach Michele Mariego – autora, który konsekwentnie podważa tradycyjny mit idyllicznego i bezkonfliktowo przebiegającego „wieku niewinności".

W dziale *Kronika* publikujemy drugą część prywatnego „dziennika sycylijskiego" Jana Zielińskiego – zapiski oznaczone formułą tytułową: *Spod powieki. Sycylia (II)*. To kolejna odsłona włoskich, intymistycznych notatek Autora.

Miłosz Piotrowiak, *Mariusz Jochemczyk*